

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond.]

Sinodul arhidiecezan.

Vorbirea de deschidere

a Excelenței Sale Înaltpreasfințitului Domn
Archiepiscop și Metropolit
Ioan Metianu.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

Vă salut cu bucurie, domnilor deputați, vădându-vă întruniți în jurul meu, ca pre fiii în jurul părintelui lor, și având convingerea, că ați venit aici cu dorul cu care v'am așteptat eu, cu dorul și voința tare de a conlucra la împlinirea sublimiei misiuni culturale a bisericii noastre naționale, vă felicit cordial pentru încrederea de care v'au învrednicit alegătorii Dvostre, pofîndu-vă mulți ani de conlucrare și pe terenul cel mănos al bisericii străbune, implorând și din acest loc binecuvîntarea ceriului asupra lucrărilor noastre.

Pe cât este de măreță și de frumósă această chemare a noastră, domnilor deputați, de a conlucra la împlinirea unei asemenea mari misiuni culturale, și prin această la întărirea sionului mîntuirii noastre, — pe atât este acea chemare și de grea și împreunată cu mare răspundere, înaintea lui Dumnezeu și a ómenilor.

De aceea, pentru a vă achita de atare mare răspundere, este neapărat de lipsă, domnilor deputați, precum cred că cunoșteți din propria intuițiune starea bisericii, din părțile pe unde locuiți, — tot asemenea se vă nisuiți a vă informa și despre mersul afacerilor de aici, din centru, pentru-ca să conlucrați la promovarea celor bune și la remediarea celor eventual defectuóse.

La asemenea informare se nu vă preocupe numai progresele ce veți afla, ci mai ales eventualele scăderi, cari ar pute paralisa atari progrese.

Astfel, când spre exemplu veți afla cât de frumos se lucră la realizarea unei mari și vechi dorințe a noastre, și a fericirilor nostri înaintași, adecă la zidirea bisericii noastre catedrale; când veți afla rezultatul cel preste așteptare îmbucurătoriu al colectei întreprinse, și mai ales marinosul ofert de 60,000 coróne, cu care s'a distins și la această ocaziune ilustra familie de Mocsonyi, un rezultat, ca și care nu s'a mai ajuns la nici o altă colectă de până acuma; când veți afla cum sinodul din periodul expirat a ameliorat lefile funcționarilor consistoriali și ale profesorilor seminariali, și încă în măsură mai urcată de cum le proiectase consistoriul, întru îngrijirea sa și de multe alte neajunsuri; când veți afla concurența cea mare la teologie, a tinerilor cu pregătiri superioare, și alte asemenea: se nu vă seduceți a crede, că am merge prea bine înainte, căci cu mare durere, și chiar și cu risicul de a dispăce unora, dator sunt a vă arăta, că față de asemenea progrese veți afla și unele regrese, cari după părerea mea, amenință tare viitoriul bisericii noastre.

Nu vă voi mai espune și aici starea cea critică a unei însemnate părți a școlilor noastre, pe care o veți afla și din raportul consistorial, ci vă voi aminti numai, ceea ce póte nu veți observa în raportul consistorial,

adecă slăbirea simțului religios la o parte alor nostri.

Ce pericol mare invólvă pentru biserică slăbirea simțului religios, mai bine vom înțelege cugetând, că dacă din nefericire, s'ar mai generalisa acel rău, — chiar și numai singur ar fi în stare a paralisa toate celelalte progrese, ori-cât de îmbucurătoare.

Pentru-că prin slăbirea simțului religios o parte alor nostri s'ar înstrăina tot mai mult de biserică și de conducătorii lor naturali, rămânând espusi valurilor celor furtunóse ale vieții; și pentru-că dacă s'ar sporí numărul celor înstrăinați, atunci ar slăbi și organismul bisericii, ear' slăbind acesta, fie-care dintre noi își póte închipui, care ar fi sórtea noastră, căroră — între toate împrejurările grele — biserică ni-a conservat tot ce avem mai scump.

Fiind nu numai chiamarea și datorința, dar' și cel mai mare interes al nostru a delătura acest mare rău, mai întâiu trebuie să delăturăm cauzele ce-l provócă.

Sunt multe acele cauze, și încă unele a căror delăturare nu depinde numai de la noi. Una însă, ce stă în puterea noastră a o delătura, este, de sigur și aceea, că unii dintre preoții nostri póte nu-și împlinesc conștientios chiamarea, ear' alții dintre inteligenții nostri încunjură cercetarea bisericii, ca și când ar intenționa să arete, că ei n'au lipsă de biserică.

Să nu mi-se iee în deșert, dacă împins de datorința chiamării mele, și la această ocaziune voi intona durerea ce simțesc, auđind că unii chiar dintre inteligenții nostri creșcuți cu prescură și cu stipendii și cari își au și subsistența de la biserică, încunjură cercetarea mai regulată a bisericii, și nici măcar din recunoștință nu premerg cu exemplu bun poporului, căruia se gîră de amici și sprijinitori.

Dacă iubim poporul din care ne tragem, și dacă între grelele împrejurări, nouă tuturor binecunoscute, în cari se află poporul nostru, nu-i putem oferí alte ajutoare, — cel puțin să-l întărim și prin exemplul nostru în simțul seu religios, destul de atacat prin felurite cercări și scrieri tendențioase, din partea celor ce tind a-l seduce în tabăra lor. Să ne alipim și noi tot mai mult de biserică, precum făceau acesta fericirile nostri bérani, cari nu numai cercetau biserică regulat, dar' mai și cântau în strane, premergînd poporului cu exemplu bun.

Am urmărit, domnilor, cu atențiune cum contribue inteligența altor confesiuni la întărirea simțului religios în poporul lor, și am aflat, că mai ales acei inteligenți cari se află în funcțiuni bisericesti și școlare, pe lângă cercetarea bisericii și împărtășirea de cina cea de taină, mai și predică în biserică, alții țin prelegeri religioase, ear' preoții lor au început a introduce, în timpul postului mare, și servicii religioase de séra, cum sunt la noi deniile sau privegherile.

Dacă ar urma și inteligența noastră așa, atunci chiar și preoții nostri cei mai nepăsători s'ar silí a-și împlini tot mai mult datorințele chiamării, predicând mai adese-ori cuvîntul lui Dumnezeu, ear' poporul s'ar însufleți tot mai mult la pietate și la strîngerea

legăturii dintre sine și inteligență, conlucrând cu toții la împlinirea sublimiei misiuni culturale a bisericii.

Din contră, dacă inteligența n'ar cerceta biserică, nu s'ar împărtăși cu sfințele taine, și alte asemenea, atunci se nu ne surprindă vędînd pe unii de-ai nostri căutând ajutor și mîngăere în alte părți. Căci între asemenea împrejurări, ce altă judecată și-ar pute forma poporul, de cât aceea, că inteligența nu ține la acel simbol sânt, ce légă pe unii de alții cu legătura dragostei și a credinței, ear' urmarea n'ar fi de cât slăbirea simțului religios în măsură tot mai mare și înstrăinarea poporului de biserică și de inteligența sa, ceea-ce ar trage după sine și periclitarea viitoriului nostru.

De aceea, nici-când se nu uităm, domnilor deputați, că voind viitor mai bun, acela 'l vom ajunge numai dacă vom avé poporul cu noi și dacă vom fi și noi cu poporul, adecă, dacă popor și inteligență vom fi întruniți în credință și dragoste la opul cel mare al viitoriului nostru.

Vă rog să considerați, domnilor deputați, că la o asemenea mare lucrare nu este de-ajuns, ca numai preoții se-și împlinescă conștientios datorințele, ci trebuie să conlucre și toți inteligenții nostri, binevestind și făcînd toate cele de lipsă la ajungerea scopului, căci numai atunci ne vom bucura de darurile bisericii, și numai atunci biserică străbună va fi și în viitoriu aceea ce fú în trecut: scutul și adăpostul nostru în marea cea învîluită de valurile acestei vieți, și a fericirii din vieța eternă.

Să nu ne basăm, domnilor, numai pe știința ce-o avem unii ori alții, căci ori-cât de frumósă și înălțătoare ar fi știința omenescă, tot nu póte da omului, mai ales în momente grele, orientarea, liniștea și mîngăerea ce i-o póte da numai biserică.

Admit însu-mi, că este timpul să facem biserică tot mai atrăgătoare, pentru toți, căci unele stări de acum lasă mult de dorit; dar' repet, că la această avem a conlucra cu toții, preoți și mireni, inteligență și popor, căci numai așa putem ajunge rezultatele dorite.

Deci avînd în vedere sublima misiune culturală a bisericii, concređute conducerii noastre, avînd în vedere, că noi numai prin împlinirea acelei mari misiuni putem conta la viitoriu mai bun și mai fericire; avînd în vedere, că la împlinirea acelei mari misiuni trebuie să conlucrăm cu toții în dragoste și bună înțelegere frățească: se ne angajăm, domnilor, tot mai mult la asemenea lucrare salutară, făcîndu-ne toți apostoli conducători și luminători ai clerului și poporului, biserică noastră cea vie, precum fac această și inteligenții altor confesiuni, de-și aceia mai au și alte terene de dezvoltare, pentru-ca așa se devenim în măsură tot mai mare fii adevărați ai bisericii, părinți și frați ai poporului, și pentru-ca prin lucrările noastre se se preamărescă numele lui Dumnezeu de acum și până în veac.

Sesiunea sinodului nostru arhidiecezan ordinar pentru anul 1903 o declar deschisă.

Sedința de deschidere.

— Raport special. —

Sibiu, 27 April n.

Eri s'a făcut, în sala mare a seminarului „Andreian” deschiderea sinodului arhidiecezan, prin remarcabilul discurs de deschidere al Înaltpreasfinției Sale metropolitului, — discurs vrednic să fie adînc întipărit în inimile tuturor fililor bisericii noastre.

Deschiderii a premers oficiarea sfinte liturgii și a serviciului chiamării duhului sânt, în biserică parochială din suburbiul josefin, prin Înaltpreasfinția Sa metropolitul, asistat de Preacavioșii lor Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit, vicariu arhiepiscopesc, și Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinel, director al seminarului teologic-pedagogic „Andreian”, și de protopresbiterii Ioan Papiu (Sibiu) și Titu V. Gheaiă (Hațeg). Ecteniile diaconale le-au rostit: archidiaconul Dr. Miron E. Cristea (până la eșirea cu sfințele daruri) și diaconul Dumitru Câmpean, archivariu consistorial, ear' oăntările liturgice le-a cîntat, cu multă precisiune și frumsetă, corul mixt al dlui Timoteiu Popoviciu, compus din cei mai buni cîntăreți dintre elevii seminariali și tinerii sibieni, și din puteri musicale ca dșorele: Canțan, Simonescu, Bardoși, etc.

După terminarea serviciului divin deputații s'au întrunit în sala mare a seminarului „Andreian”, unde invitat prin o deputațiune compusă din dd. Dr. E. Roșca, Iosif Pușcariu și M. Cirlea, în scurt timp a sosit și Înaltpreasfinția Sa metropolitul, primit fiind cu căldurose aclamațiuni din partea deputaților.

Ocupând locul presidial Înaltpreasfinția Sa, ca voce clară și sonoră cetește discursul de deschidere (publicat în fruntea foii) și declară deschisă sesiunea actuală. Apoi, până la constituirea definitivă, numește notari ai sinodului pe deputații Mateiu Voilean și Dr. Miron E. Cristea (din cler) și Dr. George Proca, Lazar Tritean, Dr. Valer Moldovan și Dr. Nicolae Comșa (mireni).

Urméza apelul nominal al deputaților și prezentarea credenționalelor. Sunt prezenți 46 deputați (absenți 14), deci sinodul fiind întrunit în număr de ajuns pentru a lua concluse valide, se intră în ordinea de zi.

Presidiul prezintă raportul consistoriului plenar despre alegerea deputaților sinodali, împreună cu actele aparținătoare. Se aleg comisiunile de verificare, anume: comisiunea I. compusă din deputații cercurilor 1—5 va avé să verifice mandatele deputaților din cercurile 6—10; comisiunea II. (cercurile 6—10), verifică mandatele din cercurile 11—15; comisiunea III. (cercurile 11—15) verifică mandatele din cercurile 16—20, și comisiunea IV (cercurile 16—20) verifică mandatele din cercurile 1—5.

Prin acestea fiind eschauriată ordinea de zi, presidiul încheie sedința, anunțând a doua sedință pe Luni (azi) la 11 ore a. m., fiind la ordinea zilei verificarea mandatelor.

Sedința a doua.

S'a deschis astăzi la orele 11. President I. P. S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu. Notariu de sedință Lazar Triteanu.

Dr. Miron E. Cristea cetește protocolul sedinței de ieri, care se autentică fără observare.

Urméza verificările. Petru Drăghici, raportorul secțiunei prime, constituită sub presidiul P. C. Sale dlui archimandrit Dr. Il. Pușcariu, propune verificarea deputaților din cercurile electorale 6, 7, 8, 9 și 10, cu excepțiunea deputaților din cler Ghiaja (Hațeg),

Morariu (Ilia) și *Damian* (Brad), ale căror mandate vin dificultate din oficiu, din gresală de formă, și cu excepțiunea deputaților mireni din cercul Ilia, a căror alegere e protestată. Credenționalele deputaților Dr. Vlad și Dr. Chirtop nefiind prezentate, asupra alegerii lor se va pronunța comisiunea verificătoare.

Dr. *Georgiu Proca*, raportorul secțiunii II., de al cărei president a fost ales protopresbiterul *Vasile Damian*, propune spre verificare toate alegerile din cercurile electorale 11, 12, 13, 14 și 15, cu excepțiunea deputaților mireni din cercul Bistrița și Mediaș, a căror alegere e protestată.

Dr. *Petru Șpan*, raportorul secțiunii III. constituită sub presidenția P. C. Sale protosinodului Dr. *Eusebiu R. Roșca*, propune spre verificare pe toți deputații din cercurile 16, 17, 18, 19 și 20, cu excepțiunea deputaților din cler, aleși în cercul Sighișoara și Treiscaune, ale căror acte trec la comisiunea verificătoare. In fine

Dr. *Ioan Șenchie*, raportorul secțiunii IV (president Ilustritatea Sa dl Ioan cavaler de *Pușcariu*) propune spre verificare pe toți deputații din cercurile 1, 2, 3, 4, și 5.

Se declară verificați 45 de deputați.

Presidiul pune la ordinea zilei alegerea membrilor biroului și a diferitelor comisii. Pentru consultare ședința se suspende.

După redeschidere se fac alegerile următoare:

Biroul: rămas cei numiți interimar în ședința primă, anume, din cler *Mateiu Voilean* și Dr. *Miron E. Cristea*, dintr-o mireni Dr. *George Proca*, *Lazar Tritean*, Dr. *Valer Moldovan* și Dr. *Nicolae Comșa*.

Notariu general *M. Voilean*.

Comisiunea verificătoare: Romul Furduiu, *Jovian Murășian*, *Gavriil Hango* (din cler), Dr. *Iancu Metianu*, Dr. *Liviu Leményi*, Dr. *Teodor Popescu*, M. *Cirlea*, Dr. *I. Șenchea* și Dr. *A. Vlad* (mireni).

Com. organizatoare: Dr. *E. Roșca*, I. *Papiu*, V. *Voina* (din cler), cav. *Pușcariu*, P. *Cosma*, M. *Cirlea*, Dr. *I. Mihu*, P. *Pipoș*, I. *Preda* (mireni).

Com. bisericăscă: V. *Damian*, V. *Domșa*, T. *Gheaja* (din cler), Iosif *Pușcariu*, Dr. *E. Mețian*, Dr. *I. Farcaș*, Dr. *Iosif Popescu*, Dr. *Ioan Popescu*, Dr. *G. Buzura*.

Com. școlară: G. *Pletos*, Dr. *I. Stroia*, S. *Median* (din cler), Dr. *V. Bologa*, V. *Onițiu*, Dr. *P. Oprea*, Dr. *Petru Șpan*, V. *Almășan*, V. *Tordășianu* (mireni).

Com. financiară: N. *Ivan*, I. *Dan*, N. *Moldovan* (din cler), D. *Comșa*, N. *Garoiu*, P. *Drăgits*, Dr. *V. Preda*, Dr. *N. Vecerde*, A. *Vlaicu* (mireni).

Com. petiționară: I. *Morariu*, I. *Comanescu* (din cler), A. *Bârsan*, S. *Dragomir*, Dr. *D. Roman*, L. *Tritean* (mireni).

Proxima ședință: Marți la 11 ore a. m.

La ordinea zilei rapoartele diferitelor comisii a se astăzi.

Din Brașov.

Inmormântarea profesorului Ioan Popea.

— 18 April n.

(Fine.)

Ioan Popea, scumpul nostru defunct, s'a născut în Satulung în 2 Iuliu v. 1839, ca fiu al părintelui Neagoe Popea și al soției Voica.

Prima instrucțiune a primit-o în comuna sa natală de la învățătorii George Manole și Procopie Deac. După anii agitați ai revoluțiunii, tânărul Ioan își continuă învățătura întreruptă, trecând la școala primară evanghelică luterană, apoi la școlile noastre centrale din Brașov. În timpul de la 1852—1856 dînsul face cursurile gimnasiale inferioare la gimnasiul nostru, atunci încă numai de 4 clase.

Era epoca de însuflețire a redesteptării naționale pe atunci, însuflețire, care a durat din nimic mărețul nostru edificiu gimnasial și a pus basă atator instituțiuni culturale românești aci în Brașov. Zilnic îl vedea tânărul Ioan Popea pe venerabilul Ioan Popasu, cum alergă fără preget împrăștiind însuflețire în jurul său și muncind cu zel de apostol la realizarea idealelor sale românești, zilnic auzia glasul învăpăiat de dragoste de neam al profesorilor săi plini de mândria înaltei lor vocațiuni și în zile mari de sărbătoare vedea față în față maiestosoasă figură a marelui arhiepiscop Andreiu, care venia să însuflească iubitorii săi Români din Brașov forțe nouă în titanica lor luptă pentru lumina națională.

Aerul acesta idealistic, în care reposedul își face prima școală, a fost de covârșitoare înfrîngere asupra firei sale blânde. Anii petrecuți în școala noastră din Brașov tocmai în această primă epocă a ei, și-au imprimat pentru totdeauna pecetea lor în sufletul lui Ioan Popea, al acestui abnegat scutier al idealismului, al moralei și al virtuților nobile.

Gimnasiul superior l'a absolvit în anul 1860 la institutul evang. luteran din Brașov.

Ioan Popea, urmându-și firea sa blândă, contemplativă și religioasă, se dedică studiilor teologice, a căror basă și-o câștigă în institutul nostru teologic din Sibiu în anii școlari 1860/61 și 1861/62. În anul următor face praxă în cancelaria consistorială, unde admirațiunea lui față cu marele Andreiu, o notă caracteristică a întregii sale individualități, se potențează până la cea mai ideală venerațiune.

Marele Andreiu recunoscând talentul tânărului teolog absolut și mai cu seamă curățenia morală a sufletului său, îl trimite în anul 1863 cu stipendiu la Lipsa, pentru ca să-și completeze studiile teologice. Timp de 2 ani de zile tânărul Ioan Popea studiază la Lipsa paralel teologia și filosofia, ascultând cursurile celebrităților: Kahn, Luthardt, Brückner, Drobisch, Ahrens și alții.

Era la anul 1865. La gimnasiul din Brașov era mare lipsă de profesori. Și astfel Șaguna se vedea îndemnat a-l chema pe Ioan Popea încă înainte de ce și-ar fi putut ter-

mina studiile superioare, și a-i oferi o catedră de profesor la gimnasiul nostru.

De atunci activitatea iubitelui defunct s'a desfășurat în tota a ei bogăție în mijlocul nostru. O uriașă și mănăstă lucrare. Timp de 35 de ani propagă Ioan Popea cuvântul lui Dumnezeu și al nămolului românesc, ca profesor de religie și de limba și literatura românească la școlile noastre, timp de 35 ani samănă el în rînduri-rînduri de tinere generații sentimentul religios, iubirea virtuților, admirațiunea caracterelor morale și dragostea către tot ce e românesc.

Caracterul religios-moral și conștiința vieții naționale, — iată idealul său pedagogic, iată ținta la care a îndreptat zilnic ochii și inimile miilor săi de elevi. Și cine l'a cunoscut, știe prea bine în ce înalt grad a înfrunțat el în persoana sa proprie acest ideal, — un lucru, care ne explică admirațiunea și iubirea tuturor elevilor săi, pentru cari memoria lui, sfântă și în veci neuitată va fi.

Dornic de bine, gata la ori-ce acțiune nobilă, însuflețit pentru ori-ce cauză ideală, activitatea lui Ioan Popea nu s'a putut mărgini într-o 4 păreți ai școlii. El avea un capital spiritual cu mult prea bogat și vast și ținea să-l cheltuiească tot pentru binele obște.

Astfel îl vedem desfășurând o activitate rodnică în sinodele noastre arhiepiscopale, ca deputat sinodal, îl vedem ca president al reuniunii învățătorilor din protopopiatul Brașovului, muncind neobosit la ridicarea nivelului învățământului nostru primar, îl vedem ca redactor al foiei „Școala și Familia“, urmărind același țel al luminării nămolului nostru.

Și lăsatu-ni-a posterității, „aere perennius“ o colecție bogată de lucrări literare-științifice și didactice, cari constituie o scumpă moștenire pentru urmașii săi din neam în neam.

La anul 1900, după neuitata festivitate a jubileului gimnasiului nostru, Ioan Popea trece la pensiu. Dar sufletul său și în acest timp de retragere, nedespărțit rămâne de școala iubită la care a muncit 35 de ani ca profesor. Și cu inimă dădă ne aducem aminte, cum venerabilul bătrân venia foarte ades la școală, ca să asiste la prelegeri și să convorbescă cu iubirii săi colegi. O seninătate binefăcătoare se întindea atunci totdeauna în jurul său și dragostea lui nemărginită pentru cariera dascălăscă, bucuria ce o avea pentru progresul tinerilor și viociunea lui senină, exercitau influință încurajătoare și înălțătoare asupra spiritelor noastre de multe ori oboșite de munca zilei, de multe ori desgustate de decepțiile vieții. O, fericit, de 3-ori fericit om, pe tine nu te înfrângiu nici cele mai cumplite lovituri ale sorții!

Știrea morții lui, întâmplată în 1 a lunii curente, ne-a atins ca un fulger din senin. Cei mai mulți nici nu știusem, că este bolnav. Iată de ce sufletele noastre abia-abia se pot reculege din cumplita emoțiune, iată de ce gândul nostru abia-abia se poate împăca cu ideea, că emeritul nostru coleg,

totdeauna veselul și seninul Ioan Popea, nu mai este într-o vîră...

*

O, sfâșietore durere, care ne storci lacrimi din ochii involburăți, nu ne amări sufletul nostru în acest solemn minut! Te du din inimile noastre triste, căci nu mai voim să plângem!

O astfel de viață, o așa bogăție de fapte vii, o așa luptă nobilă pentru cele mai înalte idealuri, precum a trăit-o, a desăvârșit-o și a luptat-o scumpul nostru defunct, nu poate fi izvor de lacrimi dureroase! O astfel de viață este o glorie eternă pentru cel ce a trăit-o, o aureolă, pe care o duce cu sine în eternitate oșpele nostru vremelnic!

Da! dispară durerea din inimile noastre! Dispară azi grôza morții nepătrunse de mintea noastră, și încuibese în inima noastră mângăierea senină, că un suflet nobil s'a înălțat earăși spre acea eternă lumină, din care se rupse, — mângăierea că sufletul iubitelui nostru reposedat va plana din ceruri acum și de aci înainte asupra noastră și a nămolului pe care l'a iubit.

În acest ultim moment de despărțire, îmi ridic glasul către cel atotputernic și îl rog: Dă-mi! deschide porțile fericirii eterne pentru sufletul neuitatului nostru coleg, care în sbor se înalță azi la cerescul său tron, ear' în sufletele noastre înduioșate picură balsamul mângăierii, întărește cugetele și inimile noastre, ca din calea ta să nu ne abatem, și fă-ne parte și nouă, la vremea care ni-o vei hotărî, ca sufletele noastre să binemerite a lua același sbor spre aceeași divină lumină, spre care se înalță sufletul acestui iubit coleg al nostru și devotat rob al tău! Amin!

Pagini din trecut.

Cum s'a propoveduit unirea în părțile Bihorene?

de Dr. *George Alexici*.

(Urmare.)

Zăbovindu-să lucrul și dîndu-i mai mare titlul adevărat mitropolit să fie. Întru atîta au răpăsat. Pentru acea noi ișteluind¹⁾ la luminata curtea împărătească să ne dea episcop pă legea grecească, neau dat pre numitul episcop și mitropolit Pavel Nenadovic. Pînă am ișteluit curtea cea împărătească dintre popii noștri anume popa Mihael protopopul și cu popa Mihoc și anume popa Ștefan și popa Petru și popa Zaharie, popa Miculae; fiind acești puțină vreme uniți și protopopul Mihael, carele să află acum în Pociu și popa Toder, și pentru cee au zis țara catră ei că s'au unit, că neom ținea popii oșniți, pentru cee sau dus la ormeșie și neau pîrit; ormeșie au cerut cātane și răitari dela comendași, și au prins pre părinții noștri și iau băgat în temniță dintre carii au și murit în temnița oșni din ei. Pre cum sau întîmplat și la noi în trie (?) de neau prins pe opt oameni și neau ținut

¹⁾ ung. *instál* = a ruga.

FOIȘORĂ

Facerea.

De Ioan Stanciu, cleric.

(Urmare.)

Despărțirea apelor de pe pămînt în o parte din a treia zi, ni-o putem explica așa, că pe timpul acela erupțiunea vulcanilor, în urma prea marelui temperaturi a pămîntului, a fost așa zicînd continuă, lăsînd în urma ei afundimi mai mari sau mai mici, unde adunându-se fluidele de pe fața pămîntului au format mările și lacurile. Astfel s'a terminat despărțirea apelor în o parte din ziua a treia, începută fiind această despărțire încă în ziua a doua. În cealaltă parte a zilei a treia Dzeu a poruncit „să producă pămîntul erbă, verdăță, purtând sămînțe și pomi fructiferi, purtând fructe după felul lor, a căroră sămînță să fie înfrînșii pe pămînt; și se facă așa, ... și vedă Dzeu, că această este bine“ (v. 11—12).

E întrebare și posibil că pentru totdeauna enigmă va rămîne, că ore plantele au răsărit în urma puterii productive a pămîntului, din sămînță creată de Dzeu, sau

în urma poruncii lui Dzeu s'au ivit la moment? Fie ori-și-ore dintr-o aceste posibilități, cauza ultimă a primei vieți vegetative de pe pămînt a fost Dzeu, care în atotputernicia sa s'a putut folosi de diferite mijloace spre ajungerea aceluiași scop. Materialistii moderni susțin, că materia a avut odinioară puterea de-a procrea viață, fără de a fi influențată măcar cîtăuși de puțin această procreare de vre-o putere absolută, esistență afară de materie. Ei afirmă numai, dar nu pot argumenta de loc, cum poate produce materia anorganică ființe organice? Admit și ei teoria Kant-Laplaciană, care susține, că materia a fost ore-cînd în stare gazoasă cu o temperatură necalculabilă, în care nici vorbă nu mai poate fi de viață vegetativă, nici măcar de existență sămînței, care de asemenea conține viață, și totuși susțin orbiș mai ales după ce s'au unit cu Darwinistii, că această materie a produs cel puțin o celulă organică, din care s'a dezvoltat, în decursul mai multor milioane de ani, toate ființele organice așa, după cum espune Darwin lucrurile. Neesistența unei ființe supreme, a lui Dzeu, deja a priori propusă, cu totă forța doresc a o documenta. Ea este pentru ei punctul de plecare și centrul, unde se reîntorc folosindu-se în ecursiunile lor nebunatic de toate mijloacele, de

ori-ce lucru bagatel, despre cari presupun numai, că li-ar pute servi spre ajungerea scopului.

Am vedut, că prin porunca lui Dzeu pămîntul a produs plantele. Din împrejurarea, că sf. scriptură nu amintește de cît pomii și erburile, nu putem deduce, că celelalte plante superioare sau inferioare acestora nu au fost create la porunca lui Dzeu, ci cel mult numai atîta putem zice, că Moise a ținut în vedere mai mult pe cele folosite și din nemijlocita apropiere a omeniei. S'a obiectat și se obiectează și astăzi contra ivirii plantelor în a treia zi, că soroarele ca luminătorii și susținătorii al plantelor cu căldura sa, n'a existat de cît în a patra zi, prin urmare înainte de această zi a fost imposibilă ori-ce viață vegetativă. E drept, că luminătorii împreună cu soroarele nu au fost vizibile de cît în a patra zi, dar precum am arătat mai sus, nu putem afirma, că ei s'au fi existat înainte de această zi, ba e mai probabil de cît ori-ce presupunere, că soroarele a fost răspânditorii luminei și în zilele prime ale creației. Plantele așa dar au avut lumina necesară și înainte de a fi fost soroarele vizibile. Dzeu în atotîntelepciunea sa a făcut lumina deja în ziua primă, știind, că e neapărat de lipsă ființelor, pe cari le va

crea după aceea. Ear' ceea-ce privește căldura, nici decum nu putem zice, că ea ar fi lipsit așa, ca plantele să nu pătă trăi. Dacă presupunem, că soroarele a existat deja înainte de a patra zi, apoi precum nevizibil fiind și-a putut răspândi lumina, tot așa și-a putut el trimite și razele călduroase pe pămînt. Sau abstrăgînd de la această cu totul, ore pămîntul, care atunci avea o temperatură cu mult mai mare de cît astăzi, se nu fi putut susțină viață vegetativă o zi, pînă ce s'a ivit soroarele? Această o putem susține și dacă în locul zilelor s'ar înțelege anumite perioade de timp, mai lungi sau mai scurte.

În ziua a patra făcî Dzeu „luminătorii pe întinsul cerului, ca să despartă ziua de noapte și cari să serve de semne pentru timpuri, zile și ani“. Și Dzeu porunci „să fie luminătorii pe întinsul cerului, ca să lumineze pe pămînt, și se facă așa. Și Dzeu făcî pe cei doi luminătorii mari: pe luminătorul cel mare, ca să guverneze ziua, și pe luminătorul cel mai mic, ca să guverneze noaptea; făcî și stelele. Și-i puse pe ei Dzeu în întinsul cerului, ca să lumineze pămîntul și să guverneze ziua și noaptea și să despartă lumina de întunec; și vedă Dzeu, că această este bine“ (v. 15—19).

(Va urma.)

în temniță câteva zile și neau făcut *palțao*¹⁾ să ne bată. Pentru ce iam dat 28 ciubere de vin pentru să nu ne bată și am fost *chitelen*²⁾ a primi popa cel ounit. Așidere și noi Dirnișeni am pățit. Ca și pe ei pre noi neau prins Domnul Barani Gheorghe, pentru ce am fost oprit popa dela beseareică, pentru aceea am fost chitelen al ține popă la beseareică. Și noi pe scurt dăm înștiințare la slăvita comisie împărătească cum am pățit cu comitatul ormeghie Bihării, pentru asupreală, care au muncit asupra noastră, să ne facă uniți, noi văzînd *chedve*³⁾ înălțatei crăiesse, că nu pofteste asupreală nici ounei legi, care să află supt ascultare înălțatei crăiesii, săl *habargatuiască*⁴⁾ din lege sa. Văzînd și noi acea milă dela prea înălțata crăiasă. noi pentru aceea fiind popi ouniți, eară satele neunite, noi pentru aceea neam oprit dela bisearecele noastre, văzînd că Șanta Laslău îmblă pe sate cerînd atestație dela sate, cumcă să cunoaștem pe mămia sa pe Meletie Episcop și să nu cunoaștem pre pre oasfințit arhieru Synesie Jivanovic, noi am zis, cum că lom cunoaște pre pre oasfinție sa stăpîn în besearecele noastre precum neam dat și pecetele. Că Șanta Laslău cu protopop de Pociat îmblînd pe sate au zis că ounde e popa ounit și satul e ounit. Pentru acea noi neam temut că neor ouniia, ce pentru ce am oprit popii dela stele biseareci, să nu imble la stele beseareci, pînă nu va veni poruncă dela înălțata crăiasă, și dela a nostru numit Mitropolit Pavel Nenadovic. Mergînd popii la oarmeghie, nu știm ce au sfătuit cinstita oarmeghie, destul că au mînat un căplan cu 30 *cotune*⁵⁾ și⁶⁾ ne prinză cu gloată de 400 de *florinți*,⁷⁾ anume pe a nostru jurat a țării, anume Cioroș Gavrilă din Sirghi și Drimbău Pătru din Brusturi, și Gligoraș din Spinuș, pentru ace iam *cuntenit*⁸⁾ pă Dumnezeu și pă înălțata crăiasă să nu ne prinză; Așa iam cuntenit al nostru jurat a țării, anume Cioroș Gavrilă din Sirghi, să ne dea pace să nu ne prinză, că noi toată mila așteptam dela înălțata crăiasă; Că noi cu ce ne *tărtăzuim*⁹⁾ înălțatei crăiesse dăm porție și cortilu. Zicînd căplariu să sîntem toți sîntem ouniți au nu sîntem. Pentru ace noi am răspuns, că noi ouniți nu sîntem. Pentru ace am dat înștanție la oarmeghie să nune *runtuluiască*¹⁰⁾ pînă nu nea veni poruncă dela înălțata crăiasă, că noi toată mila de acolo așteptăm, acel lucru nici cum în samă oarmeghie nuan băga, ci au *rînduluim*¹¹⁾ cinstita oarmeghie ouu solgăbirău anume Biliței Adam și cu Sas Mihai au venit asupra noastră, anume la satul la Spinuș dînd poruncă acolo acel numit solgăbirău la toate satele, să vie birău cu 6 jurați, au mînat armaș ca să ne adunăm la sat în Spinuș, și noi nam cutezat a călca porunca oarmeghie, ce acolo toți neam strîns, acolo fiind solgăbirău și cu popii cei ouniți, acolo cu mare asupreală apucînd acel numit solgăbirău asupra noastră, zicînd să primim popii cei ouniți, noi am zis, că noi nu vom primi pînă nu nea vini poruncă dela înălțata crăiasă; că noi deacolo așteptăm toată mila, acel numit solgăbirău neau *feneagătuit*¹²⁾ cu mare *feneagătuiș*¹³⁾ cumcă a scoate 2 comani de neamți asupra noastră de nu vom primi popii cei ouniți înapoi la biseareci să ne fie popi cași mai nainte, și neau sorocit la leage, noi lam cuntenit pe Dumnezeu și pe crăiasă și înălțata crăiasă, și cu numele lui Dumnezeu încă iam rugat să ne de pace, și nebagînd seamă neau oacîrit zicînd că sîntem schismaticuși, și cu multe sudalme neau suduit și toate leam răbdut. Nu sau legăduit cinstita oarmeghie cu atîta: ci au mînat alt solgăbirău, anume Budai Imbre, cu 20 cotune lîngă sîne, anume în Sirbi au venit, cu mare poruncă au venit la noi dîndune poruncă zicînd că este poruncă dela înălțata crăiasă, și neau cetit porunca, ce dajde să dăm prea oasfințitului Domn 8 florinți de ouu oom mort,

iară de cel sărac 5 florinți și alte porunci multe și greale neau spus că om da prea prea oasfințitului arhieru Synesie Jivanovic. (Va urma).

Pentru catedrală.

La fondul catedralei noastre au mai contribuit pe lîngă băncile publicate în numerii anteriori ai ziarului nostru încă următoarele institute:

1. „Auraria“ (Abrud)	cor.	200
2. „Timișana“ (Timișoara)	„	200
3. „Parsimonia“ (Bran)	„	100
4. „Bihoreana“ (Oradea-mare)	„	50
5. „Racoșiana“ (Șeica-mare)	„	50
6. „Mielul“ (Poiana)	„	50
7. „Dunăreana“ (T.-Cubin)	„	25

Revista esternă

Din Macedonia. De-și n'a isbucnit la sîrbătorile Paștilor revoluția generală în Macedonia, cum prevestiau unele rapoarte, totuși bandele comitetului revoluționar au dat sîngerose semne de viață. Într-o desele ciocniri cu trupele turcești cele mai sîngerose au fost cele două de Lună (a doua zi de Paști) întemplate una la *Smiljanec* și alta în apropiere de *Radoviș*. La *Smiljanec*, cum raportează o telegramă din *Ristovaț*, dto 22 April, 500 insurgenți bulgari au atacat miliția turcească; 60 insurgenți și 30 soldați turci au fost uciși ori răniți grav în cursul luptei, care s'a terminat cu alungarea insurgenților. Despre lupta de lîngă *Radoviș* raportă o telegramă din *Salonic*, spunînd că o bandă de 500 insurgenți a cernit o trupă de 30 soldați turci; lupta a durat toată ziua, pînă ce turcii căpătînd ajutoriu au bătut și alungat banda insurgenților. Din parte bulgară au rămas morți pe câmpul de luptă treizeci de inși, ear' din parte turcească nouă inși.

S'u mai întemplat ciocniri și la *Ribrita* într-o banda lui *Savov* și *Poroici* și într-o trupe turcești.

Despre ciocnirea de la *Radoviș* *Hilmi pașa* s'a exprimat că e cel mai grav eveniment dintr-o tîtă căte s'au întemplat pînă acum.

Gravitatea situațiunii o arată de alt-cum și o telegramă din *Odessa* dto. 23 April, care spune, că deja de 12 zile *întregă flota de războiu a Rusiei e concentrată la Sevastopol și Nicolaeff*, avînd mandat strict, că pînă la alte dispozițiuni nici un bastiment să nu se depărteze de la punctul de concentrare.

NOUTĂȚI

M. Sa în Budapesta. Conform programului statorit deja, M. Sa împăratul și rege al Nostru, împreună cu într-o curtea va sosi la Budapesta în 6 Maiu, pentru petrecere mai îndelungată. În timpul sejurului în capitala ungărească se vor da în palatul din Buda diferite petreceri, într-o cari în 14 Maiu va fi „bal la curte“.

Ieromonach Dr. Miron Cristea. În cursul sîntei liturgii oficiate eri în biserica parohială din suburbiul-josefin, înaltpreasînția Sa metropolitul a birotonit întru ieromonach pe archidiaconul-monach *Dr. Miron E. Cristea*, asesor în senatul bisericesc al consistoriului archidieceșan.

General Nicolae Cenna. Cum se raportează din Viena, în lista colonelilor cari cu 1 Maiu a. c. au să fie avansați la rangul de general e și colonelul *Nicolae Cenna*, fiu de grîntieriu din comitatul Caraș-Severin. În aceeași listă e și colonelul *Hornstein Lothar*, de la garnisóna din Sibiu.

Ne bucurăm de meritata avansare a dlui *Cenna* cu atît mai mult cu cît afară de fratele seu, general *Ladislau Cenna*, alți generali români în armata noastră de astădată nu sunt.

Și mai ce încă?! Un domn *Dr. Ritó* a făcut în congregația comitatului Szepes propunere, ca să se înainteze dietei și guvernului o reprezentare de cuprinsul, ca dreptul electoral să se dea numai acelor cetățeni cari știu celî, scrie și socotî în limba magiară.

Examen public la școala de economie. Din partea vicecomitetului comitatului Sibiu se face cunoscut că în 6 Maiu st. n. la 3 ore după amiază se va ține examen public cu elevii școlii de economie (în Sibiu, piața târgului de vite nr. 10). Elevii vor da examen din limba magiară, aritmetică și geometrie, fizică, cunoștințe elementare din economia de câmp, cunoștințe speciale din cultura plantelor, pomologie, cunoștințe speciale din prăsirea de vite și îngrijirea lor igienică. În cursul examenului cărțile de economie și caietele purtate de elevi vor fi espuse spre vedere publică.

Degerați în April. Timpul abnormal din luna curentă, într-o alte pagube și neajunsuri a cauzat chiar și degerare a câtorva bieți oameni suprinși de viscol. A nune în hotarul comunei *Gleiwitz* (Silezia) zilele acestea au fost aflate cadavrele a patru oameni, cari suprinși de viscol se înămoliseră în troenii de zăpadă și au degerat.

Din miseriile emigrărilor. Marți au sosit la Fiume, aduse de la Genua, trei familii magiare, istovite de fîme și îmbrăcate ca vai de ele. Nenorocii emigraseră la Brazilia, unde neputîndu-se să susțină, au fost trimiși a casă pe cheltuiala consulatului austro-ungar. De la Fiume au fost trimiși mai departe *per schub*.

Daruri pentru biserică. Dl Teodor Popescu, comerciant în Sibiu, în anul trecut a fost donat bisericii gr. or. din Sebeșul-inferior o măsură frumousă pe prestol, ear' în anul acesta cu ocaziunea ss. Paști a binevoit a dona tot pentru susnumita biserică 2 facii (luminări) mari și frumose, în valoare de cel puțin 30—40 corone. Primescă marimomul donator mulțumită și pe calea acestă. Sebeșul-inferior, 25 April st. n. 1903. *Iosif Stoica*, inv., not. com. paroch.

În atențiunea meseriașilor. Din partea ministrului de comerț e publicat concurs la un stipendiu de 1350 corone pentru meseriași tineri, cari ar dori să se perfecționeze în meseria lor în străinătate. Terminul de concurs e 30 Maiu st. n. Informațiuni mai de aproape se pot lua de la camera comercială și industrială din Brașov.

Daruri pentru biserică. Domnul *Ilyés Stefan*, proprietariu de băi în Băia, lîngă *Deva*, și proprietariu la steampurile clădite pe hotarul comunei noastre *Trestia*, a donat bisericii noastre 6 corone în bani — ear' pentru ceremonia sîrbătorii învierii lui Christos ni-a dat patru litre prav de pușcă, pentru treacuri. Pentru care facere de bine îi aducem mulțumită și pe această cale. *Trestia* în 7/20 April 1903. *Petru Perian*, parochul locului. *Lazar Simziana*, epitrop.

Biserica gr. or. din Comlăuș (lîngă Arad) a doua zi de Paști era să cadă jertfă unui incendiu provenit din aprinderea unor părți de lemn din turnul ei. A nune, pe când poporeni se reîntorceau de la câmp unde eșeseră în procesiune (cu litia), au isbucit din turn flacări, cari în scurt timp au cuprins întreg turnul. Noroc că a succes omenilor să taie părțile aprinse și să le doborî jos, căci altcum ardea întregă biserica. Se dă cu socotela, că focul a fost cauzat de copii, cari urcându-se în turn căutaseră cu lumina aprinsă prin anghiețele turnului să afle cuiburi de bufnițe.

Manualele de școală întru combaterea beției. Ministrul ungăr de culte și instrucțiuni publică, *Dr. Iuliu Wlassics*, a dat de curînd un circulariu tuturor directorilor de școle, prin care dispune, ca în firul lecțiilor de cetire (în școlile inferioare) și în firul prelegerilor din igienă și antropologie, în școlile secundare, ear' în preparanții în firul prelegerii de pedagogie elevii să fie făcuți atenți la efectul distrugător al alcoolismului asupra organismului omenesc. Totodată advertizează pe autorii de cărți didactice, că nu va aproba nici o carte de cetire, nici un manual de igienă, antropologie, ori pedagogie, apărute după ordinațiunea de mai sus, dacă nu vor conține cel puțin câte o piesă de lectură, respective nu vor tracta amărut gradul de pricepere al elevilor desastrelor cauzate de alcoolism și astfel a concurge la acțiunea de combatere a alcoolismului.

Direcțiunea băilor Herculeane (Me-hadia) acordă favoruri considerabile pentru vizitatorii băilor. 1. Membrii presei din țară la începutul și sfîrșitul sezonului beneficiază de 75% reducere la prețul odăilor și băilor, ear' în sezonul principal 50% reducere. 2. Toți oficialii de stat, comitatensi și orașenești, preoții, notarii comunali și cercuali 50%. 3. Funcționarii de bancă 25%. Favorurile acestea le acordă însă numai persoanelor cari își pot dovedi apartinerea la vre-una din susamintitele categorii, și-și iau locuință în casele (hotelurile) direcțiunii.

Oraș ustit de orcan. În Queensland (Australia) luna trecută a bătuit un orcan de putere formidabilă, care a nimicit aproape total orașul *Townsville*. Biserici, școle și alte edificii au fost prăbușite de puterea orcanului; mulțime de oameni au fost astrucați sub ruinele edificiilor prăbușite, chiar și un spital s'a prăbușit, astrucînd sub ruinele lui pe toți bolnavii căți se aflau în el.

PARTEA LITERARĂ.

Un Molitvelnic manuscript.

— *Notițe tipiconale.* —
de Gavril Hango, preot ort. român.
(Urmare)

Cu această totă rînduială mărturisirei s'a terminat. Cum vedem, și ritualul acestui sacrament diferă foarte mult de ritualul cuprins în *Euchologiele* de azi și vechi ale bisericii ortodoxe, și totă rînduială această apare ca o compilațiune vînică din ritualul bisericii ortodoxe și al celei rom. cat. Pe lîngă această presupunere militază și împrejurarea următoare: tot în Molitvelnicul acesta am aflat o fîie de sine stătătoare, format pătariu de colă, dar' mai mic, pe care se află scrisă tot cu litere cirile, dar' de altă mână, următorea rugăciune, care în traducerea română, în care e scrisă, consună din cuvînt în cuvînt cu „Confiteor“ al ritualului rom. cat.: „*La ispovedania fiește căruia creștin: Mărturisăscumă lui Dzău celui întru tot puternic, și fericitei Mariei și pururea fecioară, ericului Mihail arhangelul, fericitului Ioan Botezătorului, sfinților apli lui Petru și lui Pavel, și tuturor sfinților, și ție părinte, că am greșit multe, în gînd, în cuvînt și în lucru. Deci pentru aciașta greșela mea, păcatul meu, greșela mea cea mare. Pentru aciașta pre fericita Maria și pururea fecioară, pre sfinții mihail arhgel, pre sfinții ioan botezătorul, pre sfinții apli petru și pavel, și pre toți sfinții, și pre tine părinte, vă rog: rugăți-vă pentru mine cătră Dmnl Dzăul nostru amin*“.

Apoi rugăciunea de deslegare prescrișă în biserica ortodoxă lipsește de tot.

Atătea schimbări în ritul oriental în favorul ritului occidental, dovedesc de ajuns tendința bisericii latine de a înlocui ori schimba succesive ritul grecesc în biserica gr. cat. Probă avem și pe Armenii din patrie uniți acum cu biserica latină, — în privința ritului armean. Astăzi — vîdînd enciciclele papale — pare a fi încetat această tendință în cît privește ritul grecesc, dar' faptul ei în trecut nu se pôte nega (a se vedă și independența metropoliei gr. cat. rom. de N. Densușan, reproducere din *Gazeta Transilvaniei*). Cu toate acestea și azi vedem tendințe, private, pornite din sinul bis. gr. cat. de a-și corci ritul oriental (Rosariul, vestiminte bis. etc.

4. Rînduiala Sfințului Maslu (f. 64.)

„Ce să zice sfințirea uloiului de lemn, ce să sfințire de 7 preuți. Adunînduș în beseareică sau în casă să pue grău îndrîn blid și întrînsu 7 fire de bosiioc înfășurate cu bumbac curat, cu carile să face pomazanie bolnavului; și să pue în mijlocul beseareicii sau acasă tetrapod și pre el să pue sfința *Evglie*, și să dea lumini tuturor preuților și altor oameni; și stînd îmbrăcați în feloane, să ia preutul cel mai mare cădelnița cu tămîie și cădăște uloiul de lemn împrejur și începe: Blgven. bg. naș.“ etc., încolo ca în Molitvelnicele de azi cu deosebirea, că după Ps. 50 lipsește ectenia mică, ear' canonul este altul, cu totul deosebit, dar potrivit sacramentului. Exapostilaria încă lipsește, Laudățiunile (Hvalitele) aceleași, tot așa și ectenia cea mare: Cu pace Domnului să ne rugăm, după carea urmăze Molitva sfințirei untului de lemn: „Dómne cea ce cu mila și cu cruțările tale tîmăduiești zdrobirile sufletelor și a trupurilor noastre, însuși Despuitorule sfințeste Maslul acesta, ca să fie celora ce să pomăzuesc dintrînsul de vindecare și de schimbare tuturor chinurilor și durerilor trupesti, spurcăciunilor trupesti și sufletesci și a tuturor răutăților, ca și pentru acesta să să proslăvescă numele tău cel svnt al Tatălui, și al Fiului și al Duhului svnt, acum și pururea și în vécii vécilor, amin“.

(Va urma),

¹⁾ ung. *pálca* = baston.

²⁾ ung. *kénytelen* = silit.

³⁾ ung. *kedo* (din forma: *kedve*) = voie.

⁴⁾ ung. *haborgat* = a tulbura.

⁵⁾ ung. *katona*.

⁶⁾ = să.

⁷⁾ ung. *forint*.

⁸⁾ = a ruga umilit.

⁹⁾ ung. *tartozik* = a datori.

¹⁰⁾ ung. *ront* = a strica.

¹¹⁾ ung. *rendel*.

¹²⁾ ung. *fenyvetet* = a amenința.

¹³⁾ ung. *fenyvetés* = amenințare.

Szárn 3449/903 III. alisp. [53] 1—1

Hirdetmény.

A hortobágyfalva—szakadát—fenyőfalvi t. h. uton levő 1 sz. hid felszerkezetének megújítására (4614 K. 70 f.), a nagyszeben—nagydisznói t. h. uton levő 5. sz. Schéwizhidfelépítményére (8314 K. 43 f.), a kelnek—réce—szászorbói t. h. uton 12. és 25. sz. hidakra (2512 K. 07 f.) vonatkozó munkák biztosítása céljából 1903 évi május hó 7-én d. e. 11 órára Szebenvármegye alispánjánál a vrm. ház tanácskozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fenti munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó írásbeli zárt ajánlataikat a a kitűzött nap 10 órájáig a vármegye alispánjánál annyi alkalommal adják be, mert a későbbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni, — megjegyeztetvén, hogy minden egyes csoportra nézve külön-külön ajánlat teendő és hogy az ajánlathoz az előírányozott és fentebb kitett összegek után számítandó előírt 5%-os bánatpénznek a nagyszebeni m. kir. adóhivatalnál történt letételel igazoló nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a Szebenvármegyei építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyszeben, 1903 évi április hó 21-én.

Reissenberger
alispán.

Nr. 204—1903.

[50] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a Căcova, tractul Seliștei, pe baza soluției consistoriale din 28 Ianuarie a. c. nr. 924 Bis. și a concludului comitetului parohial din 23 Martie a. c. se scrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite concurenții și pot lua informații de la subscrișul oficiu protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică pentru a cânta eventual a celebra și cuvânta.

Seliște, 28 Martie 1903.

Oficiul protopresbiterial Seliște.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

La Librăria Tipografiei
Archidieceșane se află de vânzare:

Poesii Postume, de M. Eminescu

Prețul: C. 1—

Ziariul unui Pierde-Vară, de George

Coșbuc „ 2—

Isus Christos cu cuvintele santei

scripturi, de Dr. Petru Barbu „ 2-50

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10

bani mai mult.

Cuvinte adevărate, de N. Iorga C. 2-50

plus 20 fil. porto postal.

Biblioteca “Bunul econom”

Nr. 1. Nutrețurile ierbosé, cositurile (fânațele) prepararea fânului și pășunile.

„ 2. Economia porcilor, oilor și caprelor.

„ 3. Sămēnta plantelor agricole și sēmēntatul lor.

„ 4. Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. — Recolta cerealelor.

„ 5. Economia vitelor sau zootechnia generală.

„ 6. Agrolgia sau cunoșterea pământurilor și mijlocele de a le îmbunătăți.

„ 7. Agricultura generală — Lucrarea pământului (Plugul, Grapa, Tăvălugul și alte instrumente de măruntit pământul).

„ 8. Ingrășăminte. — Irigațiunile. — (Udarea pământului).

„ 9—10 Prăsirea paserilor de casă (galițe, hoare). Găinile, curcile, găinușele (bibilicele), găștele, rațele, porumbii (porumbii).

Prețul fie-cărui număr 30 fil. — Se pōte procura de la

Librăria archidieceșană.

Predare de atelier.

Subscrișul își permite a aduce P. t. mușterii profunda sa mulțămită pentru încrederea, cu care l'a împărtășit în decurs de atâția ani, și totodată se rōgă ca aceeași încredere să binevoiescă a o păstra și fiului seu

Gustav Ziegler

căruia i-a predat astăzi atelierul.

Sibiu, în 27 April 1903.

Mihail Ziegler

[54] 1—

măestru-lăcătuș.

In „Biblioteca scriitorilor români” au apărut V. Alecsandri: Opere complete, volumul II.

Teatru.

Cuprinde: Șoldan Vitezul. — Mama Anghelușă. — Herșcu Boccegiul. — Clevetici. — Sandu Napoia. — Surugiul. — Ion Păpușariul. — Cucóna Chirița. — Barbu Lăutarul. — Paraponisitul. — Kera Nastasia. — Haimana. — Gură Cască. — Stan Covrigariul. — Vivan-diera. — Păcală și Tindală. — Scara Măței. — Craiu nou. — Harță Răzășul. — Rămășagul. Peatra din casă. — Nunta țărănească. — Chirița în Iași. — Chirița în provincie.

Prețul: 1 cor. 50 fil., plus 20 fileri porto postal.

Librăria archidieceșană.

Dr. Iosif Blaga**Analise psihologice.**

Leccióni de psihologie

pentru învățământul secundar

Prețul cor. 2-50 + 20 fil. porto.

Se pōte procura de la **Librăria archidieceșană din Sibiu.**

Potire	din argint de china, intern suflate cu aur, gravate	Corōne 30.—
	negravate	18.—
Cădelnițe	de fer nickelate	12.—
	de alamă galbenă	10.—
Lingurițe	pentru cuminecătura, suflate cu aur	4.40
Disc	pentru agneți, suflat cu aur	7.20
Stéuă	pentru agneți, suflată cu aur	5.60
Copie (cutit)	pentru agneți, suflată cu aur	4.40

Se află de vânzare la

Librăria și Tipografia archidieceșană.

Prapori din mătăsă damast, camgarn sau din pânză cernită se pot procura de la Librăria archidieceșană, mărimea, coloră, cum și icōnele de pe prapori, după cum se comandă, prețuri solide, moderate, serviciu prompt.

In deposit se află la Librăria archidieceșană în Sibiu următorii 3 prapori: 1 lățimea 86 cm. lungimea 1-55 m. de mătăsă damast, grōsă, colōre roșie bordo înflorată cu franze de aur jur împrejur, pe o parte cu botezul Domnului, ear' pe cealaltă cu Învierea — costă cor. 128.—. — 1 prapor de camgarn, colōrea roșie închisă, 160/120 cm. cu înălțarea și luarea de pe cruce, costă cor. 108.—. — 1 prapor de mătăsă damast, grōsă, fōrte fină 160/106 cm. provēdūt cu cruce de alamă masivă, cu globurile, prăjină, ciucuri, franze de aur curat, fōrte imosant, pe o parte cu Botezul Domnului, ear' pe cealaltă cu Întrarea în Ierusalim, total cor. 240.—.

Iconele sunt pictate în uleu cu mână, pictură fōrte fină și durabilă.

Metropolia

Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte. Din însărcinarea Consistoriului metropolitan de Dr. II. Pușcariu, archimandrit, vicariu arhiepiscopesc, etc.

Prețul: broș. 6 cor., leg. 7-70, 8.20 și 9.50 cor.

Se pōte procura de la **Librăria archidieceșană din Sibiu.**

In prējma esamenelor!

* In prējma esamenelor!

Scrisori de esamen
(propise)

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în Tipografia archidieceșană, în colōre vênătă, pe hârtie fōrte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1-30 cor. și porto postal. Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

Op premiat de Academia Română.

Semințe
din
Agrul lui Christos.

Cuvēntări bisericesci

de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvēntare archierescă.

Tom. I.: cuvēntări la tōte Duminecele de preste an.
„ II.: „ „ „ prasnicele și sērbătorile,
precum și la casuale bisericesci.
„ III.: cuvēntări la immormēntări parastase etc.,
Prețul fiecărui tom 3 corōne și porto postal.

Se află de vânzare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidieceșană
Sibiu

Tot aici se află „Cuvēntări funebreale și memoriale”, 1889, de același autor, cu prețul redus de la 3 corōne la 2 corōne.

La Librăria Tipografiei archidieceșane din Sibiu se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvēntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de tōte zilele. — Polunoșnița Sâmbetei. — Rēnduēla Utreniei — Ciasul dintăiu, al doilea și al șeselea. — Rēnduēla Obedniței. — Ciasul al nouēlea. — Rēnduēla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicienele și ipacoj la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste sēptmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rēnduēla Sinacariului. — Bogorodicienele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacariul pe tōte lunile. — Pășchălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începēnd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricile Pășchăliei și folosirea acelor. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste tōți ani.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.